

De man achter

Thijs van der Heijden

CustomDrums.nl

Als drummer Thijs van der Heijden begin jaren tachtig in Amerika een cursus trommelbouwen volgt, maakt hij daar onbedoeld kennis met een bouwtechniek die hem meteen aanspreekt: segment shells, oftewel ketels opgebouwd uit horizontale balkjes. Met zijn CustomDrums.nl is hij een van de weinige bouwers die deze techniek hanteert – en hij weet haarfijn te vertellen wat de voordelen zijn.

tekst en foto's Hugo Pinksterboer

Zijn opleiding tot industrieel vormgever maakte hij niet af, omdat hij toch nog fulltime drummer werd, maar hij deed er wel een gezonde basis in constructietechniek en materiaalkennis op. Samen met zijn rijke ervaring als muzikant – van jazz tot metal; van kroeg tot Museumplein – maakt hem dat tot een trommelbouwer die werkelijk weet waar hij het over heeft. 'Bij de cursus

die ik in Amerika deed, leerde ik ongelooflijk veel over *steam bending*, over het snijden van snarenbedjes en over *re-edging*. Daar ben ik toen ik thuiskwam ook meteen mee aan de slag gegaan. Door je draagranden te bewerken kun je de klank van een set echt zó sterk beïnvloeden: de sustain, de attack, het stembereik, de rebound, de respons, de hoeveelheid boventonen... Om het echt goed te

doen, moet je wel snappen waar je mee bezig bent, met wat voor ketels je werkt en wat ze klankmatig aankunnen.'

Vragen om problemen

Wat Van der Heijden zo aansprak in de segmentketels waar hij mee kennismaaakte, is dat het de enige constructie is waarbij ketels werkelijk spanningsvrij zijn. 'Dat er spanning staat op een ketel uit rondgebogen laagjes of massief stoomgebogen hout, is duidelijk. De meeste kleine bouwers maken hun ketels uit duigen, maar ook die zijn niet spanningsvrij. Hout blijft altijd werken, en dat doet het vooral in de breedte.'

Een duigenketel is uit verticale houtdelen opgebouwd, net als een conga of een vat. Wijzigingen in temperatuur of luchtvochtig-

>>

CustomDrums.nl is een van de weinige bouwers die ketels opbouwt uit horizontale balkjes.

heid laten zo'n ketel dus altijd uitzetten of krimpen, wat uiteindelijk zelfs tot barsten kan leiden. Bij ketels die uit liggende blokjes oftewel segmenten zijn opgebouwd, is het effect van dat soort schommelingen te verwaarlozen. 'Ik heb zelfs een 25mm dikke 10" snaredrum gebouwd, omdat de klank van zo'n klein trommeltje met een dunnere ketel echt niet droeg. Zo'n superdikke ketel is bij elke andere bouwwijze vragen om problemen, maar met segmenten gaat het uitstekend!'

Spanningsvrij

De segmentenketels van CustomDrums.nl zijn altijd opgebouwd uit cirkels van zes elementen, die Van der Heijden op kleur en tekening plaatst. Daarbij gebruikt hij een soort halfsteensverband, waarbij de aansluiting tussen twee elementen steeds verspringt. Als de elementen verlijmd zijn, draait hij de ketels af tot hun uiteindelijke dikte. 'Wat je dan overhoudt, is een volkomen spanningsvrije ketel, die daardoor heel harmonieus is. Alles is aanwezig: hoog, midden en laag, en niks zit elkaar in de weg. Je hebt dan dus ook

geen boventonen die je eruit moet stemmen. Duigenketels hebben minder hoog en mid. Bovendien zijn de draagranden lastiger glad te maken, omdat je daar kops hout hebt. Bij heel scherpe draagranden is dat hout natuurlijk ook extra kwetsbaar. Met segmenten heb je daar geen last van: de nerf loopt horizontaal, dus aan de draagranden heb je langshout. Dat betekent overigens niet dat je uit duigen geen prachtige trommels kunt bouwen, natuurlijk. Kijk maar naar Lignum, bijvoorbeeld.'

Tik met toon

Een verschil met ketels uit duigen of lagen is dat je veel vrijer kunt experimenteren met houtsoorten, vertelt Van der Heijden: 'Ik kan ook de hardste houtsoorten gebruiken, juist omdat er geen spanning op de ketel staat en er dus niets mis kan gaan. Het enige waar ik rekening mee moet houden, is dat ik geen houtsoorten combineer waarvan de harmonischen elkaar in de weg gaan zitten. Met goede combinaties is de klank heel uitstekend te besturen. Als je een trommel bouwt van alleen maar purperhart, zou hij klinken

als gegoten brons. Combineer ik die knalharde houtsoort met draagranden van maple, dan krijgt de klank meteen weer de nodige warmte.'

Hierbij speelt ook mee dat de ketels bij deze bouwwijze een veel grotere rol in de klank hebben. 'Ze hebben van zichzelf dan ook heel veel toon. Pak maar 's een ketel op, zonder vellen, en tik erop. Bij andere trommels doet de ketel vaak nauwelijks mee. Probeer hetzelfde maar met een DW ketel of een Sonor SQ2; dan hoor je maar heel weinig. Grappig, dat mensen veel geld betalen voor iets dat zo weinig toon geeft – maar dat is dan wel juist de bedoeling. Dat is blijkbaar de sound die ze zoeken.'

Honkbalknuppels

Als je een snaredrum of een complete set wilt laten bouwen, moet Van der Heijden weten wat je zoekt. Dat begint met een sessie waarbij je behalve naar je eigen set ook naar andere instrumenten luistert. 'Je droomklank beschrijven is bijna onmogelijk, maar met een paar trommels ertbij kun je vaak wel zeggen dat je een beetje meer van dit of een >>

beetje minder van dat zoekt. Ik laat mensen ook luisteren naar de klanken van de houtsoorten die ik kan gebruiken. Als ik duidelijk heb wat iemand zoekt en weet welke muziek hij speelt, kom ik met een voorstel over materiaal, ketelmaten, keteldiktes en draagranden. De hardware mag je zelf kiezen, maar ook daarin adviseer ik natuurlijk. Ik ben een groot voorstander van RIMS, bijvoorbeeld.

'Bij de set voor Cyril (zie kader; red.) zijn we op Amerikaans noten uitgekomen. Dat lijkt qua dichtheid, gewicht en sound op maple, maar met iets meer laag, en het ziet er heel aantrekkelijk uit. De toms zijn 6mm dik, de bassdrum is 9½mm en de snaredrum 11mm. Ik bouw graag dikke snaredrums; voor extra volume en hoog. Doe je dat met een

ketel van houtlaagjes, dan moet je honkbalknuppels gebruiken om ze te laten resoneren. Bij een segmentenketel hoeft dat niet: die zijn veel responsiever.'

Bluswater

Behalve voor een nieuwe set kun je bij CustomDrums.nl ook terecht voor reparaties en customizing. Draagranden bijwerken om ze te vlakken of om het karakter van je set aan jouw wensen aan te passen, ketels inkorten, opnieuw bekleden of afwerken; alles is mogelijk. Dat geldt voor reparaties net zo. 'Er kwam hier iemand met een WFL snaredrum uit 1958, slachtoffer van een brand in een oefencomplex. De bekleding en een deel van de

hardware was gesmolten, de ketel was verschroeid, en het geheel had een tijd in het bluswater gelegen, dus de verstevigingsranden lagen er los in. De eigenaar heeft wel wat geduld moeten opbrengen, maar uiteindelijk kreeg hij 'm terug met een mooie nieuwe wrap eromheen. En wat dan het leukste is: die man belt me op en zegt dat hij nu eigenlijk beter klinkt dan voor die brand...'

© AVROTROS

Je eigen
droomdrumstel
bouwen is soms
gewoon afzien

De nieuwe Stradivarius van Cyril Directie

Voor het tv-programma *De nieuwe Stradivarius* kreeg Cyril Directie het royale aanbod om samen met een bouwer naar keuze zijn droomdrumstel te maken. Op 23 juni kun je zien hoe dat in z'n werk ging (AVROTROS; NPO 2; 20.25 uur). De set werd een vierdelige CustomDrums.nl met een 14"x5½" snaredrum, 12"x8" en 15"x15" toms en een 22"x15" bassdrum uit Amerikaans notenhout. 'Toen ik 'm opgehaald had, ben ik er meteen achter gekropen. Wow. Dat was wel even wennen. Het voelde echt als een heel nieuw drumstel. Anders kan ik het niet zeggen. De bassdrum is een kanon. Thijs van der Heijden vindt dat ik er een clear vel op moet zetten, maar da's gewoon te veel van het goede. Ik doe het met een Powerstroke 3 en een Evans kussentje in de ketel. Samen met zo'n ouderwetse wollige klopper en een Falam Slam op het slagvel krijg ik precies de doffe klap die ik zoek.'

Op de andere trommels zitten Coated Ambassadors. 'Wat me vooral opvalt, is hoe direct ze aanspreken. Alles wat je erin stopt, krijg je meteen terug. Dat geldt ook voor het stemmen: de kleinste draai kun je

meteen horen. Meer respons, meer toon, meer dynamiek. Of ik nu laag stem, zoals ik bij singer-songwriter Charl Delemarre doe, of hoger, als ik met mijn jazztrio met Anton Goudsmit speel. En de klank? Ja, ik was al bang dat je dat zou vragen. Het is gewoon een set met een heel eigen karakter. Iets nostalgischer dan waar ik normaal op speel, zou ik zeggen. Of iets authentiek. Vooral de toms, dan. En de snaredrum. Daar heb ik nog wel een heel klein Moongelletje op; voor de boventonen. Eigenlijk meer voor mijn gemak dus, inderdaad... Het Trick snarenmechaniek dat erop zit, da's gewoon de beste die ik ooit zag. Ik kan zelfs tijdens het spelen mijn snaarspanning net iets fijner afstellen. Top! De rest is allemaal van Yamaha. Ik heb een aparte standaard voor mijn 12" tom, die speciaal voor die maat ontworpen is. En de floortompoten zijn van Yamaha, omdat die eigenlijk niks van de klank afhalen. Ze maken toch gewoon de beste hardware van de wereld, en ik blijf natuurlijk ook gewoon op mijn Club Custom spelen. Deze set is – heel luxe – eentje voor erbij, net als de vintage Ludwig die ik voor sommige gigs gebruik.'